

Asia: VN/16052/2021

Kulttuurin tulevaisuustyöryhmän raportti

Lausunnonantajan lausunto

Miten työryhmän raportti onnistuu sanoittamaan ja viestimään kulttuurialan tilannetta ja kehittämishaasteita alan jälleenrakennuksen ja vahvistamisen tarve huomioiden?

Raportti onnistuu sanoittamaan ja viestimään kulttuurialan tilannetta ja kehittämishaasteita erittäin hyvin.

Mitkä raportin toimenpide-esityksistä ovat mielestänne kaikkein tärkeimmät ja kiireellisimmät toteuttaa (max 5)?

1.Lisätään kulttuurialan rahoitusta valtion talousarviossa ja valtion ja kuntien rahoituksen yhteisvaikutusta sekä kehitetään kannustimia yksityisen rahoituksen houkuttelemiseksi vahvistamaan kulttuurisektorin taloutta.

-Taiteen ja kulttuurin rahoitus nostetaan valtion talousarvion luvussa 29.80. yhteen prosenttiin kaikista talousarvion menoista vuoteen 2027 mennessä.

-Yksityisiä henkilöitä koskeva yksityisten lahjoitusten verovähennysoikeus laajennetaan tieteestä taiteeseen.

-Valtio ja kunnat lisäävät yhteistyötä ja monikanavaista rahoitusta kulttuuri ja luovien alojen kehittämistoimissa.

Viimeksi mainitusta hyvänä esimerkkinä musiikkialalta toimii mm. Musiikin Edistämissäätiön jakama Musiikki Suomi LIVE -tuki, jossa kunnat tekevät yhteistyötä paikallisen toimijan kanssa rahoittamalla tämän säännöllistä konserttitoimintaa, ja konserttijärjestäjä hakee kuntaosuuteen verrattuna kaksinkertaista tukea Musiikin edistämissäätiöltä.

2.Kulttuurialan työllisyyden parantamiseksi ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden edistämiseksi kehitetään alan rahoitusinstrumentteja ja tukijärjestelmiä, jotka:

-vahvistavat sellaisten kulttuurin alojen toimintaedellytyksiä, joilta puuttuvat valtionosuusjärjestelmän kaltaiset rakenteet,

-mahdollistavat taide- ja kulttuurialojen tukemisen osana elinkeinopoliittisia palveluita ja tukia, esimerkiksi Creative Business Finlandin kautta.

3.Julkinen valta takaa freelancereiden sosiaaliset oikeudet, riittävän sosiaaliturvan ja työehdot.

4.Kunnat edistävät ja rahoittavat kulttuurin ja taiteen tekemistä, harrastamista, saatavuutta ja käyttöä osana sivistys-, hyvinvointi- ja elinkeinopoliitiikkaansa.

5. Kulttuurin edistämisessä hyödynnetään paikalliset ja alueelliset voimavarat.

-Taiteen perusopetusta ja taidekasvatusta kehitetään niin, että tarjontaa on koko maassa ja eri taiteenaloilla. Selvitetään tarve uudistaa lakia taiteen perusopetuksesta.

-Harrastamisen Suomen mallia kehitettäessä hyödynnetään paikallisia ja alueellisia toimijoita, jotta kaikille lapsille ja nuorille löytyy mieluisa harrastus.

Miten voidaan mielestänne vaikuttaa siihen, että työryhmän viestit tulevat huomioiduiksi ja esitykset toteutetuiksi mahdollisimman hyvin seuraavalla hallituskaudella?

Työryhmän ehdotuksen mukaisesti vuonna 2023 alkavalla hallituskaudella eduskunnalle annetaan kulttuuripoliittinen selonteko.

Lukukohtaiset kommentit

**Luku 1: Annamme kulttuurillemme sille kuuluvan arvostuksen.
Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.**

Tarvitsemme raportissa ehdotetun kulttuuripoliittisen selonteon, jossa otetaan huomioon laajasti luovia aloja koskevat asiat ja niihin liittyvät toiminta- ja rahoitusvastuut.

Kuten raportissa todetaan, "ei voi niin, että kulttuuri saa sille kuuluvan huomion vasta sitten, kun muut yhteiskunnan sektorit ovat kunnossa. Sellaista aikaa ei ole tulossa. Siksi asenne kulttuurialaa kohtaan on muutettava koko yhteiskunnassa."

Kulttuurin ja taiteen kansainvälisen merkityksen huomioiminen on tärkeää, sillä Suomen tunnettuuden ja vetovoiman rakentamisessa kansainvälisillä areenoilla kulttuurin rooli on keskeinen.

**Luku 2: Kasvatamme hyvinvointiamme investoimalla kulttuuriin.
Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.**

Ei huomioita.

**Luku 3: Tuemme tekijöitä ja vahvistamme samalla talouttamme.
Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.**

Kuten raportissa todetaan, luovat alat tuottaa enemmän kuin valtio niitä tukee. Kulttuuri on merkittävä elinkeinotoiminnan osa-alue sekä globaalisti että Suomessa. Ymmärrys tästä kuitenkin puuttuu tällä hetkellä suurelta osalta poliittisia päätöksentekijöitä.

Kulttuurin ja taiteen arvostus oikeana, tuottavana työnä lisääntyy myös raportissa mainituilla tukijärjestelmien joustavuuden lisäämisellä, kannustimilla uudenlaiseen tekemiseen ja uusilla rahoitusvälineillä. Raportin mukaisesti tarvitsemme toimenpiteitä, joilla luodaan taide- ja kulttuurialalle toimivia yrittäjyyden ja ansainnan malleja ja niille soveltuvia tukimuotoja. Kulttuurialalla voidaan hyödyntää mm. yhteiskunnallisen yrittäjyyden, osuustoiminnan ja yhteisötalouden mahdollisuuksia.

**Luku 4: Teemme tarvittavat rakenteelliset uudistukset freelancereiden työskentelyolosuhteiden parantamiseksi.
Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.**

Kulttuurialan freelancereiden ongelmien ratkaisemisella on laajempi yhteiskunnallinen hyötyvaikutus. Ns. pakkoyrittäjyys ei saa olla ratkaisu freelancereiden tilanteeseen. Palkkatyön, yrittäjyyden ja muiden tulomuotojen yhteensovittamista on helpotettava.

Mm. osuuskuntatoiminnan kehittäminen kulttuurialalla on keskeinen osa freelancereiden työskentelyolosuhteiden kehittämistä. Osuustoimintamallit ovat iso mahdollisuus. Raportissa ehdotettu luovien alojen osuustoiminnan ja yhteisötalouden kehittämisohjelma on kannatettava.

**Luku 5: Tarjoamme kaikille suomalaisille tasavertaiset mahdollisuudet nauttia kulttuurista.
Mahdolliset huomionne lukuun ja sen toimenpide-esityksiin.**

Ei huomioita.

Silvennoinen Maria
Suomen Jazzliitto ry

